

881 מ

סודי
עותק מס' 1 מתוך 2
41 דפים

סטינוגרמה

✓

פ ר ר ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתיישבות
א' בחשון תשל"ג - 9.10.72

נכחו השרים: י. גלילי - יו"ר, ח. גבתי, ס. חזני, פ. ספיר, נ. פלד, מ. קול, ז. שרף.

נעדרו השרים: א. אבן (בחו"ל), מ. דייין.

נכחו חברי הנהלת הסוכנות היהודית: ר. וייץ, י. צור, מ. קרונה, א. שנקר, א.ל. דולצין.

נעדרו חברי הנהלת הסוכנות היהודית: ל.א. פינקוס, ע. שפירא.

משתתפים נוספים:

מזכיר הממשלה	-	מ. ארנון
משרד השיכון	-	ש. אבני
משרד האוצר	-	י. ארקין
מינהל מקרקעי ישראל	-	א. בידץ
משרד הבטחון	-	תא"ל ש. גזית
מינהל מקרקעי ישראל	-	מ. זורע
משרד הבטחון	-	י. יהלום
לשכת שר החקלאות	-	ס. מצקביץ
לשכת השר י. גלילי	-	י. שגיא
משרד החוץ	-	מ. ששון

מטעם הסוכנות היהודית: י. אדמוני, י. איגס, מ. שמיר.

א. ליסנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום:

הת/1.	התייחסות הועדה עם זכרו של יוסף וייץ ז"ל.	עמ' 2
הת/2.	ברכות למר מ. זורע - המנהל הכללי של מינהל מקרקעי ישראל	עמ' 2
הת/3.	תכניות להתיישבות בשנת 1973	עמ' 2
הת/4.	די-זהב (דהב), ממצפה לישוב	עמ' 40

ת. כפתורי

רשמה:

הת/1. התייחדות הועדה עם זכרו של יוסף וייץ ז"ל

היו"ר השר י. גלילי: נכבד בקימה את זכרו של אחינו יוסף וייץ, אשר

נפטר בשיבה רעננה ורבת תנובה, עד עצם יומו

האחרון, פועלו יזהר באור יקרות בתולדות התישבותנו בארץ. אנו משתתפים כאבלו של חברנו רענן ומשפחתו.

הת/2. ברכות למר מ. זורע - המנהל הכללי של מינהל מקרקעי ישראל

בטרם ניגש לעבודת הועדה, אני מברך בתוכנו את

זורע בתפקידו החדש. אני מקווה שיתמך איתנו בתמידות בעבודת הועדה.

הת/3. תכניות להתישבות בשנת 1973.

הישיבה היום נועדה לדיון ראשון בהצעותיה

של מחלקת ההתישבות על תכניות ההתישבות לשנת התקציב הבאה. הגענו לזמן בו צריך לעבד את ההצעות לתקציב השנה הבאה, ואנשי מחלקת ההתישבות מבקשים הנחיות מצדי ומצד שר החקלאות, בדבר יסודות הצעת התקציב שהם רוצים. ראינו לנכון, לפני שהדבר מתגבש, לקיים דיון כללי בועדה, מבלי שאנו מביאים הצעה מגובשת, פרט לשני סעיפים אשר יתבררו במהלך הדיון, והם דהב והמרכז האזורי בפיתחת רפיח.

הכוונה לעיר ימית?

השר מ. קול:

עוד נגיע לכך. אני מבקש מאדמוני להציג את

השב י. גלילי:

התכנית.

מר י. אדמוני:

מה שאנו מציעים היום, זוהי תכנית מסגרת
 לנקודות נוספות לשנה הבאה, ולא רק מסגרת
 הפעולה בהתישבות שהוקמה כבר. זה כולל שתי קבוצות ישובים: א. ישובים
 שאושרו ע"י הועדה לצורך הקמה, אך דחינו הקמתם מסיבות של סדר עדיפויות
 או מסיבות תקציביות. אנו מציעים להקים בשנה הבאה; ב. ישובים חדשים
 שאין לנו עדיין אשור הועדה להקמתם, ומובאים כהצעה להקמת ישובים
 חדשים.

אציג קודם את קבוצת הישובים הראשונה,
 שהוגדרה ע"י הועדה ומסומנת במרובעים אדומים על גבי המפה שאתם רואים
 לפניכם. אתחיל מצפון לדרום: א. מחולה ב', סמוכה למחולה א', צפונית
 לה ליד הקו הירוק. אני מקווה שבימים הקרובים נקבל ממינהל מקרקעי
 ישראל את 1600 הדונם הדרושים לישוב הזה, ויחד עם שטחי מחולה נוכל להקים
 פה 50 יחידות ראשונות המיועדות לפי התכנון והמחשבה שלנו לבניית
 ישוב עבור בני ביכורה - קבוצת מושבי עולים הנמצאת בסביבה. אנו
 מבקשים ליישב את בני^ההם בנקודה זו. במה שנוגע לאספקת המים, אין
 לנו בעיה, כי בקדוח מחולה העלינו כמויות גדולות של מים אשר תספקנה
 ללא ספק לשני הישובים, וישנו עתה מאבק עם אנשי בית-שאן המעוניינים
 להתחבר ^{עם} מפעל המים לקדוח זה. אנו מעוניינים לשמור את המים לאזור
 זה.

פצאל ב', באזור פצאל א', המיועד לחמישה

ישובים. - שלושה מושבים ושני קבוצים, או שלושה קבוצים, אם נביא
 בחשבון גם את נערן. הראשון שביניהם יוקם תוך שלושה חודשים, ותוך
 חצי שנה אנו מציעים להקים את השני. עומדים לרשותנו 14 אלף דונם

קרקע, ואין כל בעיה של קרקע. אנו מבצעים באזור שלושה קדוחים, נוסף לשניים
 המפיקים באזור הבקעה.

מר י. אדמוני

הישוב השלישי הוא שדות ג', הישוב השלישי בקבוצת

ישובי שדות. באשר לקרקע, אין בעיה. השטח כולו נמצא בתחום התפיסה של 1969. מבחינת המים - בנינו מערכת מים שיכולה לספק מים ל-210 יחידות בפיתחת רפיה, ואנו נמצאים עתה בתהליך השלמה של המפעל. מקימים בריכה ובוסטר, אך המפעל בעיקרו מוכן לאספקה ל-210 יחידות. בזמנו התלבטנו אם נצטרך לספק מים גם לדקלה, אך על סמך מחקרים שערך תה"ל, הם מציעים לשאוב מים משרשרת של קדוחים שטחיים לאורך החוף, בכמות של 4 מליון קוב לשנה, ובכך נוכל לספק כל כמות מים הדרושה לדקלה.

עדיין אין הצעה קונקרטית, אך במידה שהדבר יתממש, כי נפתחות אפשרויות להקמת ישובים נוספים. יש רעיונות איך להקיםם. אנו מציעים להקים ישובים בלתי קונבנציונליים.

מה המרחק מהגבול הבינלאומי?

השר מ. קול:

10-15 ק"מ.

מר י. אדמוני:

זה עדיין נמצא בפרימטר שלך (לשר קול).

השר י. גלילי:

הישובים שלא אושרו עד כה ע"י הועדה: הראשון

מר י. אדמוני:

הוא על, שהוא ישוב לא חקלאי. הרעיון להקמתו

הוא תולדה של מגעים עם קבוצת עולים מכריה"מ המבקשת להתישב באזור כלשהו.

בתחילה חשבנו לישבם במרכז האזורי בבני-יהודה, אך הקבוצה מגלה נטיות ורצון

להקים יצירה משלה, מה גם שהמרכז בבני-יהודה מוגבל במספר האנשים שהוא

יכול לקלוט. הקבוצה יכולה לגדול עד למאה משפחות בשלב ראשון, ויותר לאחר מכן.

מר י. אדמוני

הכוונה היא להקים ישוב דומה לזה שבבני-יהודה,
אך התשתית מבוססת על מפעל תעשייתי, או מפעלים תעשייתיים, והאיוש ע"י
קבוצת העולים מבריה"מ. יש לנו מגעים עם אנשים אלה.

השר מ. קול:

אלה שבכפר-סבא?

מר י. אדמוני:

חלקם מבאר-שבע, חלקם מחיפה וחלקם מתל-אביב.

השר י. גלילי:

מהי דרגת הגבוש שלהם?

מר י. אדמוני:

איננו יודעים. מה שידוע לנו הוא, שמתנהלים איתם
מגעים מזה כמה חודשים, והם עקביים במגעייהם

וברצונם לעלות על הקרקע. התנאי שלהם הוא שנספק להם תעסוקה ככל שאפשר
במקצועותיהם. ההצעה שלנו היא לפנות את גרעין הנח"ל מההאחזות באל-על בנובמבר,
ולאפשר לקבוצת העולים מרוסיה לעלות למקום. עוד לפני העליה למקום נקשור כל
אחד מהם לעבודה במקום, בעיקר בישובי עמק הירדן, אך גם בשירותים ברמת-הגולן,
והיה ויתברר כי הקבוצה רצינית, יש מקום להשקיע בפתוח תעשייתי במקום. אז
נקים מפעל ועל בסיס זה נקבל את האנשים הנוספים. לצורך קליטת חיל החלוץ שלהם
אין צורך בבניה מיוחדת, כי ישנן במקום יחידות משפחתיות שנוכל להעמידן
לרשותם.

השר מ. חזני:

לאן יפנו את הנח"ל?

מר י. אדמוני:

הכוונה היא לאזרח את הנקודה הזו.

מר י. אדמוני

מה המרחק של הנקודה מבני-יהודה?

שאלה:

כ-18 ק"מ, באשר לשאלה מדוע לא ליישבם בבני-

מר י. אדמוני:

יהודה, אנו מרגישים בקשיים מצד בני-יהודה.

האנשים האלה שואלים, מדוע אנו כופים עליהם הליכה ועשייה עם אחרים.
 הם רוצים שניתן להם לעשות פעם משהו משלהם. הם אומרים שכל אחת מהעליות
 שהגיעו לישראל, הטביעה את חותמה על מפת ישראל, ולא יתכן שעליה זו לא
 תטביע חותמה על הנעשה בארץ. אגב, יש עוד קבוצות עולים האומרים
 זאת.

חוץ מזה, זוהי קבוצה סגורה קואופרטיבית,

מר ר. וייץ:

והמרכז בבני-יהודה הוא פתוח.

במידה שהקבוצה תתגלה כרצינית, נבנה את

מר י. אדמוני:

ישוב הקבע והתעשייה.

קבוצה ב' של ישובים, מוצעת במספר נקודות

בבקעת הירדן, בקו הישובים של בקעות, חמרה, גיתית ומעלה-אפרים. אנו
 מציעים להוסיף כאן את קרנה, על הדרך שתחבר את כל הנקודות האלה. אנו
 עורכים הכנות לסלילת הדרך הזו. הקרן-הקיימת תגמור את החלק הראשון
 של הדרך הזו בחודשיים הקרובים. מע"צ קיבל על עצמו לזפת את הדרך ממעלה-
 אפרים לגיתית. ישוב זה יהיה חוליה חדשה במספר ישובים. ישנו שטח של
 3000 דונם קרקע בידינו, ומינהל המקרקעין נמצא בשלבים סופיים של אתור
 עוד 200 אלף דונם באזור הבקעה הנמוכה. אנו רוצים להוסיף להשלמת המשבצת
 שטח הנמצא למטה. בשלבים הראשונים נוכל לספק מים מקדוח מצויין הנמצא
 בחמרה, קדוח שהעלה 700 קוב לשעה. מכמות זו נוכל לספק מים להשקאת השטחים

מר י. אדמוני

הנמוכים ולשתיה, זאת בשלב ראשון. המים יסופקו גם לשטחים הנמוכים שבאזור דמייה. אנן ניגשים עתה לבטיעת אשכוליות שם, ויהיה זה האזור המבכיר ביותר. המים יסופקו למספר ישובים הנמצאים באזור: חמרה, קררה, ארגמן ומשואה.

מה המצב במשואה?

השר י. גלילי:

היא האחזות נח"ל המתוכננת להפך לשוב. עוד לא הוחלט ע"י מי. ועדת האכלוס השאירה

מר י. אדמוני:

את המשבצת הזו פתוחה. אני חושב שיהיה קשר בין אכלוסה לבין אכלוס קררה, בגלל לחץ התנועות ליצירת גושים משלהם באזור.

מי מיועד ללכת לקררה?

השר מ. חזני:

אין עדיין גרעין מאורגן, אין גרעין שאפשר להצביע עליו, אך ישנה תנועה

מר י. אדמוני:

המעונינת בו, למעשה 2-3 תנועות המעונינות בו. בגוש-עציון מוצע להקים שלוש נקודות. אחת מהן היא עציון ג' הדומה באופיה למה שישנו בעל. היא מיועדת לעולים מארה"ב, 38 משפחות המעונינות לשבת בגוש-עציון. אלה משפחות דתיות המעונינות לעסוק במפעלים שיוקמו באזור.

האזור הוא גבעה הנמצאת צפונה לאלון-שבות. הוא ייהנה משרותי החנוך ומשרותים אחרים של אלון-שבות. הסיבה בגללה לא יוקם כשכונה של אלון-שבות, היא רצונם של המתישבים עצמם ליצור מסגרת קואופרטיבית עצמאית וחיים סגורים משלהם.

כמה מתיישבים ישנם באלון-שבות?

השר מ. קול:

כיום 50 משפחות, אך נגיע ל-80 משפחות עוד

מר י. אדמוני:

השנה. אין קיימת בעיה של השגת מועמדים.

הבעיה היא איך למנוע כניסת מועמדים שאינם קשורים ישירות לתעסוקה במקום.

הישוב השני שטרם אושר, הוא חפורית, על הדרך

בין גוש עציון לעדולם. ישנם במקום אלף דונם, על הקו הירוק, בבעלות

יהודית, רובן אדמות טרשים, ורק מאה דונם מתאימים לעבוד חקלאי. כאשר

לקחנו את משבצות קדמה ונחושה עבור גוש-עציון, הבאנו בחשבון הקמתם

של שלושה ישובים על האדמות ההן, ושריינו אדמות לישוב השלישי הזה.

קדמה נמצאת על ציר הדרך בין קרית-גת לבין קרית-מלאכי ונחושה, באזור

בית-גוברין. מבחינת הקרקע והמים אנו מסתדרים בשטח שהפקענו. כביש

הגישו אינו מהווה בעיה, כי הישוב יושב על הכביש. הוא הדין במים -

יושבים על קו המים. ישנו רצון מצד קבוצה של בית"ר-חרות לעלות לכאן

וליצור רשת ישובים בין מבוא-בית"ר לאמציה, דרומית לישובים האלה. מבחינת

הקרקע, הבטחנו את העניין. יש כאן גם שטחי מרעה גדולים, והישוב הזה

יוכל לקיים גם עדרים, אשר יקבלו כ-20 אלף דונם מרעה.

מהו השטח שהובטח לכפר עציון ולראש-צורים?

השר מ. חזני:

התישבות-9.10.72

סודי

9.

מר י. אדמוני:

5000 דונם, ואדמות שלחין עד 800

דונם.

השר י. גלילי:

מה אתה יודע על טיבו וגבושו של הגרעין
לחפורית?

מר י. אדמוני:

ישנו גרעין ראשוני של 15 משפחות, הרוצות
לנסות לעלות למקום. אי אפשר לומר שזהו גרעין

מגובש. הם מכירים איש את רעהו, אך הם לא עברו את מסלול ההכנה של
תנועת-נוער משותפת. חלקם מבני ההתישבות אשר סיימו את תקופת הלימודים
בישיבה אשר באלון-שבות. כלומר, חלק לא קטן מן המתיישבים הם אלה
שרוצים לקשור גורלם באזור, והם קשורים ³² איכשהו עם חרות.

השר מ. חזני:

מה המרחק מנקודה זו למבוא בית"ר?

מר י. אדמוני:

כ-15 ק"מ.

השר י. גלילי:

הם נשואים?

מר י. אדמוני:

חלקם נשואים. אגב, חלקם מקרית-ארבע.

כל השמות שאני אומר לכם הם שמות טנטטיביים.

ועדת השמות לא אישרה אותם עדיין.

השר י. גבתי:

להבא, לפני שועדת השמות נותנת שם, אני מציע לקבוע לכל ישוב מספר, ולא שם, אחרת

נוצרים תקדימים.

מר י. אדמוני:

הישוב הבא הוא המרכז האזורי בפיתחת רפיח.

השר פ. ספיר:

כמה מקרית-ארבע רוצים לעבור לחפורית?

מר י. אדמוני:

ארבע משפחות.

השר ז. שרף:

חשבת שחסכת 100 דירות?

מר י. אדמוני:

המרכז האזורי בפיתחת רפיח בא לענות: א. על שירותים אזוריים שנצטרך לתת לישובים, היום ארבעה במספר, אך צריך יהיה להביא בחשבון גם את נח"ל-סיני.

השר מ. קול:

המרכז האזורי רחוק מהם?

מר י. אדמוני:

צריך יהיה לנסוע קצת.

השר י. גלילי:

אני רוצה להזכיר גם לשר קול וגם לאדמוני, כי לגבי נח"ל סיני טרם קבענו את המקום, ולכן

אי אפשר לקבוע עדיין את המרחק בינו לבין המרכז. שנית, לא הגדרנו שיהיה זה ישוב עירוני, אלא שיהיה ישוב לא חקלאי, שיהיה מבוסס על תעסוקה אזורית אשר תינתן ע"י צה"ל. בעית האתור של נח"ל סיני היא רצינית, ותהיה מושפעת מהחלטות שונות: הקמת שדה התעופה והקמת המרכז האזורי, ולכן אי אפשר להתייחס

לשאלת המרחק בין נח"ל סיני לבין המרכז האזורי.

מר י. אדמוני:

גורמים אחרים אשר הביאו אותנו להציע

הקמת המרכז הזה, הם הצרכים שנתבררו לגבי

אכלוס החושבים במתקני צה"ל בסביבה, ודבר אחד, לא פחות חשוב לדעתי, הוא

רצון עצ של קבוצת עולים צעירים אשר שמעו על התכנית להקמת המרכז

הזה, לבוא ולהתיישב בו. אם הבעתי ספיקות מסוימים לגבי הקבוצה הרוצה

להתיישב בעל, כי איננו יודעים באיזו מידה תהיה מוכנה לבוא למקום בכל

תנאי, ההרגשה שלנו היא שלקבוצה זו תהיה נכונות ממשיכה ללכת למקום בכל

תנאי. אלה אנשים צעירים, רווקים ומשפחות, ילדי בריה"מ, עולים חדשים

המעידים בחריפות על רצונם. זוהי קבוצה המרשימה בלהט שלה ליצור דבר חדש.

מר ל.א. דולציין:

מה מספרם?

אצלנו רשומים היום כ-50 איש, אך לפי דבריהם

מר י. אדמוני:

אם ייעשו הצעדים הראשוניים במקום, אפשר

יהיה להגדיל את מספרם. עד אשר נקים את הקבוצה, תחלופנה שנתיים^{אך}, הם

מוכנים לבוא לאזור ולגור בו מיד בתנאים זמניים. היות ולא

הצענו להם דבר, דיקלה הזמינה אותם לגור אצלה באוהלים, והם מוכנים אף

לכך.

השר מ. קול:

מה המרחק מהמרכז הזה לאזור אשכול??

כ-20 ק"מ. זה מביא אותנו להצעה להקמת המרכז

מר י. אדמוני:

האזורי הזה, אשר יכול לתת שכון וקיום לקבוצה

לא קטנה של משפחות, תוך זמן קצר. המקום הוא על-גבי שטח דיונות שאינו

מר י. אדמוני

מאוכלס ~~למדינת~~ היום, כך שמבחינת האכלוס לא תהיה בעיה מיוחדת.

מה המרחק של המקום מהגבול הבינלאומי?

השר מ. קול:

כ-8 ק"מ, אך עדיין לא נקבע המקום הסופי.

מר י. אדמוני:

בין 7 ל-10 ק"מ מרפיח.

השר י. גלילי:

לגבי אשלים, ההצעה היא בעיקר בלחץ הישובים

מר י. אדמוני:

באזור הזה, ולא בגלל מחשבות חקציביות שלנו.

הישובים רביבים, משאבי שדה ושדה-בוקר לוחצים להקים ישוב נוסף. הם טוענים שבלעדיו הם רואים בדאגה את המשך קיומם. ישנם סימני שאלה לגבי הקמת ישוב קונבנציונלי, קרי מבוסס על מים, באזור זה. המים הם ~~מ~~ מים מלוחים מקדוחים מליחים הנמצאים באזור, שאפשרות השמוש בהם נלמדת בשדה הנסיוני ברביבים. התוצאות אינן כל-כך רעות, בעיקר במה שנוגע לגידול כותנה. סוג אחר של מים הם מי הביוב של באר-שבע, הצפויים בכמויות גדולות, ועדיין מתלבטים אם להוליכם לשטחים מערבית או מזרחית לבאר-שבע. צריך בהחלט להביא בחשבון כמויות מים לא מבוטלות, שאפשר יהיה להשיג מכאן. ההצעה בשלב ראשון היא לבסס את הישוב על תעשייה ומלאכה, ורק בשלבים מאוחרים יותר, אם יתאמתו הממצאים לגבי מים, אפשר יהיה להוסיף ענפים חקלאיים. המיקום הוא בהחלט סנטיבי. יש אפשרויות לנוע פה בטווח די גדול, ולהתאים זאת למקורות המים האפשריים. מה שסימנתי כאן זוהי צומת צאליים-רביבים וכי יש באר-שבע-ניצנה, אך זה יכול להיות בטווח של 10-15 ק"מ מהאזור הזה.

השר מ. קול: מה ביחס למשוואה בבקעת הירדן? היתה הבטחה למושב
העובד הציוני, להקים שם ישוב. מדוע זה אינו
נזכר בתכנית הפעולה הזו? אני שואל את השאלה מכיוון שדברת על ישובים,
גרעינים ותנועות.

./.

מר י. אדמוני:

הזכרתי את תנועת החרות הרוצה ללכת

לחפזות. ליד השולחן הזה, לא חלקנו את

הישובים לתנועות. אמרתי שלגבי קררה ומשואה ישנה דרישה של 2-3 תנועות

להשלים את רשתת הישובים שלהם באזור, וישנה דרישה של העובד הציוני

להקים ישוב ראשון שלהם. על-כך מוחלט בוועדה הבין-תנועתית הפועלת מטעם

המרכז החקלאי.

השר י. גלילי:

שתי הערות, בטרם נפתח בשיחה. אני רוצה

להביא לידיעת חברי הוועדה ששר החקלאות

ואני, עבדכם הנאמן, נהגנו שלא להביא לפני פורום זה את בעיות הגופים

שיש לשבץ במשבצות קרקע. לענין זה ישנה הוועדה בראשותו של הרצפלד, אשר

לאחרונה הצטרפו אליה כל הגופים, או אולי כמעט כל הגופים. כלומר, לא רק

המרכז החקלאי,

הגופים הנימנים עם [redacted], אלא גם גורמי גח"ל. אין זה מן

הנמנע שיהיו מקרים מיוחדים שצריך יהיה לתת אפשרות ערעור על החלטת

הוועדה, כמו שקרה בכרם אבשלום. אם חברי הוועדה יראו מקום להביא דברים

לוועדה, הם יובאו.

שנית, לגבי ההצעה על הקמת המרכז האזורי

בפתחת רפיח, אני רוצה לומר שההצעה קיבלה תוקף לרגל החלטת הממשלה על

הקמת שדה תעופה צבאי באזור. מה שאומר יהיה בהיר בתכלית: אני חוזר

ואומר שהחלטה מקבלת תוקף לרגל החלטה על הקמת שדה תעופה צבאי

באזור, ובדעת צבא-ההגנה-לישראל להקים באזור, לאחר ברור עם כל גורמי

מערכת הבטחון, את השדה הזה אשר יקיים סביבו אוכלוסייה של בין 200 ל-300

משפחות. הכוונה היא לגשת להקמת השדה ללא דחוי.

תא"ל ש. גזית:

כבר ניגשו להקמתו.

השר י. גלילי:

בקרנו שם, שר החקלאות, שר הבטחון, ואני

עבדכם. ברור שצריך להביא את נושא המרכז

האזורי להחלטת הממשלה, וההנחה היא שהמרכז האזורי הזה יקום בערך 7-10 ק"מ

דרומית לרפיח. אני מניח שזה יהיה 40 ק"מ מזרחית-צפונית לאל-עריש.

הוא ישרת את כל קבוצת הישובים אשר תקום שם, והוא יכול לשמש אתגר

לקבוצה של עולים מבריה"מ. אני רוצה לומר לכם שנפגשתי עם הקבוצה הזו.

השר פ. ספיר:

על איזה שטח יהיה המרכז הזה?

השר י. גלילי:

הכוונה היא להקימו על שטח דיונות, עוד

אין לנו תכנית מגובשת לגבי גודל השטח.

השר פ. ספיר:

ראיתי את תכנית ימית המיועדת ל-50 אלף

משפחות, וקול אומר כי זה אותו דבר.

השר י. גלילי:

אם קול אומר שהכוונה היא ל-50 אלף

משפחות, הוא וודאי יודע מה הוא אומר.

השר מ. קול:

ישנה מתכונת למרכזים אזוריים.

מר ר. וייץ:

זה פחות או יותר בגבולות 300 דונם.

השר י. גלילי:

האם אני הבאתי מתכונת? האם הצעתי מתכונת?

ההצעה היא, נאמר, להקים זאת בחלל האויר,

בנפח.

השר ה. בליז:

אולי מה שאציע לא יהיה מקובל על חבר זה או

אחר, אך לא יהיה בלתי בהיר. הכוונה היא

להקים מרכז אזורי אשר ישרת את הישובים באזור ואת האוכלוסיה אשר תשרת את שדה התעופה הצבאי, אשר על הקמתו הוחלט. הדבר יוכל לשמש אתגר רב לעולים מרוסיה, איתם נפגשתי, והם היו משוכנעים שקיימת החלטה על הקמת עיר עם נמל מים עמוקים בפתחת רפיח. על-כך אמרתי להם, קודם בעברית ואחר-כך באידיש, כי בינתיים ההחלטה על הקמת עיר חופית עם נמל מים עמוקים בפיתחת רפיח, אינה קיימת. הוספתי ואמרתי כי כאשר ואם תהיה החלטה כזו, ידעו על-כך. הדברים אמורים במה שאנו מציעים, בהקמת מרכז אזורי. אני מאמין כי הוא יתפתח ואלפי משפחות מישראל תחייבה שם. צריך להקימו. בשטח שלא ימנע את פתחו, אם יתפתח למרכז עירוני רב אוכלוסין, אני אשמח על-כך. אך מה שאנו מציעים עכשיו הוא לא להביא לוועדה, או לממשלה, את ההחלטה על הקמת עיר, עם עבודות תשתית של מליונים הכרוכות בכך, אלא הקמת מרכז אזורי אשר יצרכים ראליים, ויתן לחבורה של עולים מבריה"מ הרגשה שהם משתתפים בפתוח הארץ ובבצוע מראשית. לדעתי יש סכוי שזה יפתח מקור חשוב של אלמנט חלוצי מקרב העליה מבריה"מ, וזאת במסגרת כל הפרימטרים המקובלים על דעת ממשלת ישראל מכל וכל.

אעפ"י כן, מחמת המשמעות הצבורית והפוליטית

שיש להחלטה כזו, הסיכום שלנו, אם יהיה מקובל על דעת החברים, יובא לפני הממשלה, ואז צריך יהיה לתת בכך סימנים של ממש, מבחינה טכנית וכד'. אני מניח שבמסגרת התקציב של משרד הבטחון צריך יהיה למצוא מקורות למה שנוגע לחשמל וכביש גישה למקום.

מה המרחק של המקום מהים?

השר מ. חזני:

השר י. גלילי:

7-5 ק"מ.

מר ל.א. דולצין:

ושל הים?

תא"ל ש. גזית:

15 ק"מ.

השר מ. קול:

כיוון שאתה רגיל להציג את הדברים בהירות, איני מדבר על החזון שלך (השר גלילי), שהוא

ענין שלך ולא של הועדה.

השר י. גלילי:

בדרך כלל איני מעטיר על הועדה דברי חזון אלא דברים ריאליים. אך כיוון שהתגרו בי בשאלות

על הקמת עיר באזור, אמרתי שההמלצה תהיה להקים מרכז אזורי, ובאשר לסכויי התפתחותו, זה ענין לחזון שאינו מובא היום להחלטה.

השר מ. קול:

בדרך כלל ישנה מתכונת למרכז אזורי. אין זו הפעם

הראשונה להקמת מרכז אזורי. במידה שיש שם

שלושה ישובים, ונניח שיהיו 4-5 ישובים חקלאיים, מרכזים כאלה קיימים. ישנו

המרכז בלכיש, ישנו המרכז בחבל הבשור וברמת הגולן. האם אני מבין שאתה

מציע מרכז במתכונת אחרת מאשר המרכזים הקיימים? ב. מה המרחק בינו

לבין הישובים החקלאיים שלמענם יוקם?

המרחק של 4-5 ק"מ מן הים עושה רושם שאלה

שחושבים על-כך, משאירים זאת בשביל הנמל אשר יוכל לקום במקום. המרכז הזה הרי

מוקם בשביל ישובים חקלאיים. העירותי זאת לא לגבי דברייך, השר גלילי.

אתה יודע יפה למה אני מתכוון.

השר ז. שרף:

אני מציע להביא לפני הממשלה את שאלת המרכז
האזורי בפתחת רפיח.

השר י. גלילי:

כך אמרתי.

השר ז. שרף:

יש לי ספק חמור א. להביא הישוב על ברמת
הגולן. הייתי בבני-יהודה לא מזמן, ונדמה לי
שזו תהיה חזרה על ענין בני-יהודה. אפשר אם כך להקים שכונה עם פס ירוק
של חצי ק"מ בבני-יהודה במקום הישוב המוצע, וזו תהיה יחידה בפני עצמה.
הישובים הקואופרטיביים שאין להם מקור הכנסה אחד, אינא מאמין בהם. אני
יודע שבענין זה לד"ר וייץ יש דעה אחרת. לפי הצעתו ביקרתי בנוה-אילן
ואמונה לא תווספה לי, אלא ספיקות.

השר פ. ספיר:

לולא הלחץ של "הדסה", הישוב לא היה מוקם.

השר ז. שרף:

איני יודע כמה אנו מוכנים לשלם תמורת לחץ.

מר ל.א. דולצין:

האם אתה מסיל ספק ביכולתן של נשות "הדסה"
ללחוץ?

השר ז. שרף:

הן היו גם אצלי ודברו בחוקף "הדסאי".

השר ז. שרף

יש לי ספיקות לגבי ישוב שאינו מבוסס על חקלאות, ולגמרי איני מאמין
בישוב שאין לו אף מקור הכנסה אחד. זה יכול להיות אפילו בית-חרושת
אחד. הוא הדין ביחס לעציון ג'. באלון-שבות הייתי. לא ברור לי מדוע
זה אינו יכול להיות כהמשך של אלון-שבות. כל ישוב קטן, אפילו של
מאה משפחות, יקר בבנייתו והחזקתו.

נוספת

והערה שיש לי, היא בענין הפגב

המכזי - אשלים. אני מתקשה להאמין כי ישוב נוסף במקום זה יקטין את הבדידות.
יהיה עוד ישוב אחד שיבכה על הבדידות. כמה אפשר להשקיע בכך, יש לי ספק.

כאן אני מגיע להערכתי האחרונה: אני מניח שבתקציב

השנה הבאה, בדומה למה שהיה בתקציב שנה זו, תהיינה מגבלות. לפי מה ששמעתי
בקול-ישראל, אשר ציטט את גלי-צה"ל, אשר שידר את דברי שר האוצר, תהיינה
ההגבלות השנה חמורות מאשר לפני שנה, ומן הסתם כאשר שר האוצר אומר זאת
הוא יודע מה הוא אומר. לגבי שנים קודמות, יש לנו השנה המשך בניה בסכום של
40 מליון ל"י, אותם דברים שהתחלנו וצריך לסיים. במשרד השכון מדובר
על הישובים הקיימים, וכמה התכניות האלה מוסיפות על 40 מליון אלה, או שישנה
הערכה או לא, ואז אפשר לעשותה.

קודם כל הייתי רוצה לשמוע מפי מחלקת ההתישבות

מר י. צור:

מה מצבם של המועמדים להתישבות. אני מבקר בבקשה

מר י. צור

לעיתים קרובות, ויש לי הרגשה שכולם מתלבטים שם בבעית כח-אדם. השאלה היא תחזית
אם יש לגבי המתיישבים בהתיישבות קבע, ואם לא, אם יש קשיים בכך, האם
נעשה איזו פעולה. דבר שני, יש לי ספיקות לגבי תכנית על. אני מבין את
הצד החברתי-סוציאלי, אך לאחר שהוחל^ל לאחדש את קווייטרה, אני חושב שמה שנחוץ
ברמת-הגולן, זהו מרכז עירוני רציני אחד.

השר ז. שרף:

אם ככלל.

מר י. צור:

ברור לי שכן. אך לפצל זאת גם מבחינת
השירותים וגם מבחינת כח אדם, זה נראה לי
מסוכן ביותר. הייתי מתנגד להקמת שני ישובים עירוניים שם, אך אני
שואל את עצמי מדוע צריך להקים ישוב במרחק 6-7 ק"מ מהמרכז הקיים, ולא לקבוע
מקום בצפונה של רמת-הגולן, אך לא זה ליד זה ולא זה עם זה. על כן נראה
לי כי הדבר תובע מחשבה נוספת.

הדבר האחרון, מבלי להכנס לפרטי אפשרויות
הבצוע, אני רואה כחיונית את הקמת הישוב הנוסף ברמת הנגב, גם בגלל הבודדות
שהיא קשה ביותר. הכביש שסללנו יוצר קשר, אך זהו קשר של נסיעה ולא קשר
של שירותים.

השר י. גלילי:

אם אנו שומעים על בדידות, מתרכז לבנו, אך בכל
זאת כמה ישוב קטן מתחיל ודל אוכלוסין, יפיג את

בדידות הישובים במקום?

שם ישנם שטחים. איני יודע את בעית המים.

מר י. צור:

אתה יודע שאין מים.

השר ח. גבתי:

אם הגישו תכנית, סימן שאיזו שהיא אפשרות קיימת. איני בה לדון באפשרות, אלא לומר כי

מר י. צור:

מבחינה התישבותית, ישוב חדש שם, במידה ויהיו האנשים, יחזק מאד את ההתישבות שם, כי החשש הוא שיהיו אנשים שיעזבו את המקום בגלל בעיות אלה. נראה לי כי גם בבקעת הירדן וגם כאן, יש מקום לכך.

כל הנושא קל מבחינה עקרונית, ואני מקווה

השר מ. חזני:

כי כך יהיה גם מבחינת הבצוע. היוצאים מן

הכלל בעיני הם על והישוב במרכז הנגב. הייתי רוצה להיות משוכנע, אך בינתיים קשה לי, בנכונות ונחיצות שני הישובים האלה, על כישוב תעשייתי בסמיכות של 6-7 ק"מ לבני-יהודה. אני מבין את רצונם של העולים, וצריך לעודדם לקבל לידיהם אתגר של יצירה עצמאית, עוד יותר צריך לעודד את הרצון במסגרת הלא כל-כך קואופרטיבית אלא הקהילתית שלהם. אך הדבר הזה יכול לקום גם כשכונה המהווה מסגרת קואופרטיבית, אם היא מתקיימת לאורך ימים, וכמסגרת קהילתית, כחלק ממרכז בני-יהודה. איני יודע מה ההגיון מכל בחינה שהיא, להקים שני מרכזים, של תעשייה ומלאכה, במסגרת כזו, כאשר כל אחד בפני עצמו מקיים תעשייתית, מוסדות צבור וכו'. אילו עציון ג' היתה מוצעת להקמה במרחק 6-7 ק"מ מאלון-שבות, הייתי מתנגד לכך. אך שם התנאים שונים לגמרי. לגבי על, שפירושו ישוב על כל הכרוך בכך, איני יודע מה הצורך בכך, שעה שאפשר לקיים זאת במסגרת שכונה או רובע של בני-יהודה.

ענין אחר הוא הישוב במרכז רמת הנגב, ענין

הבדידות הוא וודאי נושא שאי אפשר להתעלם ממנו, אך מוכרחים לקבוע סולם עדיפויות, נוכח צרכים אחרים. האם הדבר הזה יכול לעמוד בשורה אחת עם יתר המקומות, שצריך אולי להקדישם? לעומת זאת, בכל יתר ההצעות, אני תומך ומחייב את בצוען. אדרוש אולי תוספת של ישוב אחד. אני מחייב את התכנית שהוגשה משלש בחינות: א. תוספת ישובים בכל אזור שהוא, יש בה חיוב כשלעצמו; ב. יש חשיבות בחזוק ישובים קיימים ובסתימת פרצות. בבקעת הירדן יש לכך משמעות של חזוק הקו השני, וזה מתייחס לקררה.

אתה מתייחס לעבוי של הגבול.

השר י.גלילי:

זהו דבר שצריך לתמוך בו ולעודדו. הוא הדין

השר מ.חזני:

לגבי פצאל ב' ומחולה. הוא הדין לגבי גוש-עציון, שיש בו התחלה דלילה שצריך לחזקה. זה נוגע גם לעציון ג', הנמצאת בסך-הכל במרחק קילומטר מאלון-שבות. זהו ההבדל בין על ובני-יהודה לבין אלון-שבות לעציון ג'. כאן מדובר בקבוצה שחלקה בארץ וחלקה על המזוודות בארה"ב. הם מהווים קהילה מגובשת, מסגרת קואופרטיבית שלא תהיינה איתה בעיות. מוסדות הצבור של אלון-שבות ישרתו גם את עציון ג', ואני מקווה שלא ירחק היום ואלון-שבות ועציון ג' יתאחדו. זה תלוי הרבה גם בשלמה גזית.

אתה מתכוון להפקעת קרקעות בין שני הישובים?

השר מ.קול:

אלה אדמות סלעים וטרשים. הדרישה מצד הישראלים

השר מ.חזני:

ללכת לשם היא גדולה, וכאשר יש קבוצה כזו, חיוני

מאד לשכנה בסמיכות לאזור זה. חוליה מחברת בין עדולם לגוש-עציון, היא וודאי

השר מ.חזני:

חיונית והכרחית. אני מפקפק לגבי המועמדים

המתאימים לכך, אך בכך איננו עוסקים עתה. גם אני

את

רוצה לראות ^{את} המרכז האזורי של פיתחת רפ"ח, כאשר הוא מתפתח. אין מדובר

בעיר ימית. סופסוף כמה זמן אפשר להשתית עבודות בניה ותחזוקה של

מתקנים צבאיים על עבודת בדואים או ערבים מהרצועה? הגיע הזמן, במידה

שזה ניתן, להתבסס על עבודה יהודית, בעיקר כאשר יש אנשים המעוניינים בכך.

השר מ.קול:

היהודים יהיו הקבלנים, שהערבים יעבדו עבורם.

השר מ.חזני:

לא מדובר במשק חקלאי, אליו יביאו בדואים או

ערבים מעזה, אלא בשכירים אשר יעבדו

בעבודות תחזוקה בשדה התעופה. אני מסכים שזה יובא לאישורה של הממשלה.

אני ממליץ על-כך ומציע שהועדה תמליץ גם היא בפני הממשלה.

לגבי על, אני רוצה לקבל עוד פעם הסבר, וגם

הישוב הנוסף בנגב המרכזי מחייב הסבר נוסף. ולבסוף, אציע להקים עוד ישוב,

שדות ד', שיהיה מיועד למושב עובדים. קרקע יש שם די. הבעיה היא של מים,

ולשם-כך צריך יהיה לערוך מגבית מים בין הישובים היושבים לאורך הקו.

אני מתכוון למושב שיוקם ע"י תנועת הפועל המזרחי. אמנם אין עוסקים

כאן באיוש מבחינה תנועתית, ואיני מציע זאת כאן לסיכום, אך אני רוצה

לומר: קיימת הועדה הבין-תנועתית בראשותו של הרצפלד, כל הכבוד והיקר להרצפלד,

כל הכבוד גם לוועדה, אך לא כל היקר. ישנם בה נציגי זרועות וגופים חזקים

יותר וחלשים יותר, וטבעי הוא שהאינטרסים של החזקים מתאחדים נגד האינטרסים

של החלשים. יש בידי רשימה של הפועל המזרחי, אשר מראה עד כמה לא מגיעים כל

הכבוד והיקר לוועדה הזו. אם אמרתי שאני מקווה שעניין ^{האחר} החקלאי

הוא המקרה היחיד והאחרון שהובא לשולחן זה, התכוונתי לכך שלא יהיה

צורך להביא לכאן את הקובלנות של הפועל המזרחי. ישנם מאות בני מושבים אשר רוצים להתיישב ואין אנו פותחים להם דרך ואיננו נותנים להם תעסוקה במפעלים. בכך אנו גורמים לכך שהם נדחפים החוצה. פירוש הדבר שאנו עושים פזור אוכלוסין, ולא דואגים להמשך השרשתם בקרקע. אנו גורמים ל"רוורס". ישנם שני גושי ישובים^{האחד} בעמק בית-שאן-הגוש של ביכורה, שיש בו התפוצצות אוכלוסין, והבנים אינם הולכים לעפולה ובית-שאן, וכאן ישוב בשם מחולה ב' יכול היה לפתור את הבעיה. ישנו גוש שני, השייך למועצה האזורית עזתה, שכל ישוביה הם של הפועל המזרחי, והבנים אינם רוצים ללכת לנתיבות או בית-שאן. התשובה להם יכולה להמצא בישוב נוסף ברצועת עזה. שם לא יכול להיות מושב רגיל אלא מושב שתופי. אזור ישוב שדות יכול לענות על-כך, ואני מקווה כי במרוצת השנים יהיו שם הרבה ישובים וצריך יהיה לאשר את שדות ד' לאותה מטרה, כדי שתשמש "ונטיל" לבני הישובים באזור עזתה.

השר נ.פלד:

הערה ראשונה, נוגעת לעל: למרות הספיקות

שהביעו כאן כמה חברים, ועד כמה שאני מכיר

את הנושא ואת העולים המיועדים לעלות על הקרקע, אני חושש מאד כי אם התכנית הזו לא תבוצע, הקבוצה הזו עלולה להתפורר. החלטה שנקבל, אין פירושה כי אנו מחליטים להפוך את על לישוב של קבע עבור הקבוצה הזו. המצב בבני-יהודה הוא כזה, שאין שם יכולת ממשית לשכן את מספר המועמדים שיש לנו, וכבר הועלתה הצעה מוזרה לשכנם בטבריה. אם תוך זמן קצר לא תתקבל התכנית הזו, מבלי לקבוע בה דברים מפורטים לגבי עתידם, אם לא ניצור להם נקודת רכוז וגבוש, ואחר-כך באופן יותר אמפירי נקבע את התפתחות השטח, - אנו עלולים להפסיד אותם. אני מחשיב את העניין עד כדי כך, שנראה לי שכדאי ללכת לכך למרות כל הסכון, כי אם

השר מ. חזני

לא נאשר את התכנית, הקבוצה תתפזר.

לגבי המרכז האזורי בפיתחת רפיח, אני רוצה להזכיר לשר קול כי בעית התכנית התעוררה בממשלה (השר מ. קול: הייתי כאשר עוררת אותה), וניתנה תשובה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי התכנית לא קיימת ואינה ממשיכה.

השר מ. קול:

נאמר כי התכנית אינה מוצעת כתכנית אופרטיבית, וישנן תכניות שמעבדים בממשל,

אך אין הן אופרטיביות לממשלה.

העובדה

ש"ש תכניות במגרות, אינה מחייבת אף

השר נ. פלד:

אחד.

השר י. גלילי:

הנכון הוא שהתכנית על הקמת העיר ימית, עם נמל מים עמוקים וכיצוא בזה, לא הובאה לממשלה, וגם לא לראש הממשלה, אלא נידונה במסגרת צוות עליו הוטלה העבודה ע"י משרד הבטחון. מה שמובא לכאן, זהו הקמת מרכז אזורי ולא העיר ימית. השאלה שלך, השר קול, לגבי המתכונת, היא שאלה שצריך יהיה להשיב עליה. אך אני מניח שגם כאשר תובא הצעה על מתכונת למרכז אזורי, היא לא תהיה מלווה בהצעה לחסום לנצח נצחים את אפשרויות ההתפתחות של המרכז הזה.

השר נ. פלד:

על כל פנים, אני חומך בכך שעצם ההצעה תובא

לממשלה.

השר י. גלילי:

מעולם לא זכיתי בתמיכה קונקרטית כמו בענין זה של העברת הענין לממשלה.

השר נ. פלד:

ביחס לתכנית עצמה, נאמר בהזמנה לישיבה כי מדובר בדיון ראשון ביחס לתכנית זו. חשוב

לדעת גם את הבטוי התקציבי של התכנית הזו; חשוב היה לקבוע סדר עדיפויות נכון. אני רוצה לומר באופן כללי, כי אני אמנם מבין את הדינמיקה של העשייה. עברתי אתמול עם השר גבתי בכביש הבקעה, וראינו את הישובים בה, וישנה דינמיקה מיוחדת לישובים אלה, וצריך לחזקם ולקדםם. אך אני לא יכול להתעלם מהשקולים המדיניים הכרוכים בנושא זה, ולכן, אמרתי שאקבע עמדתי לגבי ההצעות המובאות לכאן וסדר העדיפויות בשעה שאראה את הבטוי התקציבי, ועל מה צריך לוותר.

סר ל. א. דולצין:

אני מקבל את התכנית הזו ושותף לדברי פלד, אשר אמר שיש לנו דינמיקה מסוימת, והדברים מתפתחים אצלנו בארץ לאו דווקא לפי דעות אלה או אחרות, אלא לפי מציאות מסוימת. אני הייתי שותף לחזון של פתחת-רפיה, אך כאן אין הצעה להקים שם עיר, אלא ההצעה הקיימת מאד צנועה ומציאותית - מרכז אזורי. אני חושב שמרכז אזורי זה חשוב מאד בזמן שמקימים ישובים מסביב והולך ומוקם שדה תעופה. אני בטוח ורוצה לקוות כי הממשלה תאשר זאת, ולא שמעתי מדברי החברים כי ישנה התנגדות לכך. אני בהחלט תומך בכך. לגבי מה שייצא מכך, בעוד מועד כל אחד יוכל להתייחס לכך לפי הערכתו. אני מקווה שזו תהיה התחלה של פתוח יותר גדול. אני מקווה שהממשלה תחליט על-כך.

הייתי רוצה לומר משהו לגבי בקעת הירדן

מר ל.א.דולצין

וגוש עציון. צריך לחזק את הקוים הללו, ואיני חושב שהתכנית של מחלקת ההתישבות היא יומרבית מדי. היא בהתאם לקו שלנו לגבי התנחלות במקומות האלה. לגבי על, יש לי ספיקות. התנגדתי מאוד לתכנית נווה-אילן, אך היו "כוחות עליונים" שהכריחו לעשות זאת (מר י.צור: "כוחות עליונות").

אם יהיו לי קשיים בענין המרכז האזורי ברפיח, אתחבר איכשהו עם "הדסה" ואתגבר על-כך.

השר י.גלילי:

אל תסתר להצטער (לדולצין).

מר ר.וייץ:

יש לי ספיקות לגבי הענין.

מר ל.א.דולצין:

אם מדובר בקבוצת עולים מבריה"ם, אני מוכן

ללכת לכך גם אם יש סכון. כיוון שהדבר חשוב כשלעצמו. הקבוצה הזו של על, נראית לי יותר רצינית מהקבוצה של נווה-אילן, ולכן סכוייה נראים לי יותר טובים. לגבי הנגב המרכזי, אם קיימת אפשרות תקציבית להקים שם ישוב, לא הייתי מתנגד לכך, אך במסגרת זו איני רואה שום עדיפות מיוחדת לכך. אני מקווה ששר האוצר ימצא את התקציב הדרוש, ואנו תומך בתכנית כולה, עם ההסתייגות שלי ביחס לשני הנושאים שהזכרתי.

אני רוצה להתייחס בהערתי רק לשתי נקודות שהיו שרירות בפקפוקים.

מר ר.וייץ:

א. על: אנו מייעדים את הגרעין שיילך לעל, למבנים הקיימים מהם יוצאת ההאחזות. בינתיים לא יהיה זה ישוב קבע. עוד יהיה סיפק בידינו לדון בהקמתו של יישוב קבע במקום, או כאן או בבני-יהודה. בינתיים צריך לאפשר להם לגבש את הגרעין שלהם. איננו משקיעים כסף במבנים חדשים, ועוד יהיה זמן לחזור ולדון בענין. הם רוצים להקים מושב שתופי לא חקלאי. איני

פר ר.וייץ

נכנס עתה לזכות עם השר שרף, אך אני חושב שאין פתרון יותר טוב מכך.
 ב. פיתחת רפיח: אשר לפיתחת-רפיח, רבותי, מרכז אזורי צריך להקים שם,
 וצריך להקים בזמן, כי הישובים יזדקקו עד מהרה לשירותים. צריך
 לפתחו כך שיעמוד כיחידה ברשות עצמה, גם אם יהיו בה 200-300 משפחות.
 לעיר יש תכונות התפתחות אחרות. אי אפשר להתחיל בבניית עיר, מבלי שיהיה
 בה מינימום מסוים של נפשות, והוא 50 אלף. לכן, לא מדובר על עיר
 אלא על מרכז אזורי אשר יתוכנן כך שאם פעם ירצו להקים במקום עיר, הוא
 לא יפריע. אני מקימים דבר שאנו זקוקים לו לאלתר. נקים אותו כך שהוא
 לא יקבע אם להקים במקום עיר, ולא יפריע להקמתה אם נחליט על-כך.
 המתכננים חייבים להביא בחשבון אפשרות כזו. אם נקים אותו כך, יהיה
 זה מרכז אזורי כמו כל מרכז אחר.

ולסיום, אדוני יו"ר הועדה, אני מבקש
 סמך באופן רשמי, כי אתה יחד עם כמה מחברי הועדה, תערכו בקור בנווה-
 אילן, ותביאו דו"ח לשולחן הזה. אני חושב שמבלי לדעת שכאן שוללים
 מבלי דעת רעיון, שיכול להיות גדול וחשוב לישוב הארץ. יש עליו וכוחים,
 כשם שיש תמיד וכוחים על כל דבר חדש. כך היה גם בזמנם של דגניה ב'
 ונהלל. לא הייתי רוצה לשמוע מגזבר הסוכנות ומשר השכון ניסוח העלויות
 להפריע לענין, ללא כל הצדקה. אני מבקש רשמית מיו"ר הועדה, בתוקף
 תפקידו, היות ונאמרו דברים העלולים להזיק לענין, כי יבדוק את הדבר.
 אתם מגלגלים על נשי "הדסה" "זכויות" שבבוא היום כל אחד ירצה ליטול
 לעצמו.

השר מ.קול:

לגבי המרכז האזורי בפיתחת רפיח אומר מה

שיש לי לומר במסגרת הממשלה, לאחר שתהיה התכנית

לגבי

המלאה, אשר תענה גם על השאלות ששאלתי, מיקום נקודות

התישבות באזור זה, תמכתי בהקמתם של המושבים במקומות שהוקמו. אני רוצה לדעת למה הכוונה לפי התכנית ולא לפי החזון. התכנית בכללותה נראית לי. אך לגבי על, אני מציע בכל זאת לערוך את הנסיון באופן יסודי. אני תומך בעמדתו של שרף, אך אני חושב שמה שהוצע כאן אינו סותר את עמדתו. אפשר לתת לגרעין להתגבש במקום זה, ואחר-כך אפשר להחליט אם תהיה זו שכונה של בני-יהודה. אולי ירצו המתיישבים עצמם לעבור לבני-יהודה, אם ייוכחו שסבלי לעבור אינם יכולים לעמוד בכוחות עצמם. לכן לא צריך לתת להם להתבסס מראש, כדי שלא יהיו שני ישובים עירוניים באותו מקום.

התכנית נראית לי בדרך-כלל. יש בה חזון של גושים קיימים. התרשמתי מאד מהתפתחות גוש-עציון, אך צדק מי שאמר כי יש בו מחסור באוכלוסיה. אני רוצה לומר לאבני, כי בכל המקומות, גם בגולן וגם בגוש-עציון, אומרים כי הגידול תלוי במספר הבתים שייבנו. מה שעושה רושם קשה, זוהי האוכלוסיה הדלילה. אם אתה מצרף את כל המתיישבים מאז מלחמת ששת הימים, אתה נוכח לדעת שהאוכלוסיה לא גדלה בהרבה. מסבע הדברים אין אוכלוסיה חקלאית גדלה כמו אוכלוסיה עירונית, אך גם עכשיו אפשר להגדיל את הישובים. אני יודע כי אתם עושים עבודה חשובה מאד. הבתים שראיתי מצויינים, וודאי הדברים תלויים גם בתקציב, אך יש לזרז את תוספת הבתים. כמעט רציתי להסיר את התנגדותי לעבודת "מקורות" כקבלן בניה, כי שמעתי שבחים רבים על עבודת הבניה שלה.

יש לי שאלה ליו"ר; בהפיכת מחנות לישובים קיימים מדובר על גיתית. בשעתו דובר על-כך שגיתית תעלה כהאחזות נח"ל. כיוון שאני יודע על איזה קרקעות מדובר, אני רוצה לדעת אם מדובר במחנה קבע על אותן קרקעות, או גם על אדמות שנתפסו בשעתו באזור זה.

מר מ. זורע:

נראה לי כי קו הירדן והכנרת צריך להיות חזק, והרושם שלנו לאחר בקורים במקומות, הוא שהגורם האנושי בהם טעון חזק. אני לא יכול לומר בפה-מלא שפה כבר התיישבו. לכן צוּשָׂא חזוקם של הישובים הקיימים טעון תקון ועיון מיוחד, אם כי איני יודע אם זהו הפורום שצריך לעסוק בכך. ענין העמדת המשאבים אף הוא חשוב במיוחד. יחד עם זאת, אם הגורם האנושי לא חוזק לאורך קו הבקעה, אני מטיל ספק בהתישבות כולה. החוזק נמדד בגרעין עצמו.

מכאן אני מגיע לעל. אני חושב שללא כל הסתייגות צריך להעלות את הנקודה, עם הבטחה פוזיטיבית שהם יעברו לקבע.

השר י. גלילי:

במקום עצמו?

מר מ. זורע:

לאו דווקא במקום עצמו.

מר ר. וייץ:

על-כך מדובר.

מר מ. זורע:

אם אי הקביעות היא במקום, יש לי חששות.

כל דבר בלתי קבוע, מוחזק על סנות רעב

וצמא. יש לי אמונה בעליה הזו, והיא אף הוכיחה את עצמה, ולדעתי צריך

לתת לה את ההזדמנות. מכל חצאי הדברים שנזכרו כאן, צריך להוריד את

הסייגים, צריך להחיש קביעת מקום קבוע, ולהחליט אם זה יהיה בגדר שכונה

קרובה לבני-יהודה, או לא. אך צריך לדעת שהכוונה היא לתקוע יתד ולא להזיזו.

מר ר. וייץ:

ישנם ספיקות לגבי המיקום ולא לגבי
עצם העניין.

מר ס. זורע:

מקום שאינך עומד לתקוע בו יתד של קבע,
אתה משקיע בו את המינימום, ואז יימצאו
אנשיו במצב בלתי נסבל. לכן, צריך לעבור את השלב הזה מהר עד כמה
שאפשר, ולהחליט על מקום של קבע אליו יועלו.

שאר חלקי התכנית נראים לי.

מר אבני:

אני סבור, אם זכרוני אינו מטעני, כי
השר קול בעדר מהישיבה בה הצגנו את תכניות
השכון לבצוע, ואני חושב שמא שמע בסירורו האחרונים ברמת-הגולן
ובגוש-עציון, שייך להסטוריה (השר י. גלילי: הסטוריה קונסטפוררית
קוראים לה בימינו). מה שעומד להתבצע מבחינת תכניות השכון, יאפשר
הכפלת האוכלוסיה בישובים אלה. אין זה אומר שפה ושם לא יהיה סדר-
גודל של אחד לאחד, אלא סדר גודל שונה, ואין זה אומר שלא יהיה מה
להוסיף. ישנו סדר גודל שכל אחד מאתנו רוצה, אך לא נגיע לכך בבת-אחת.
צריך להיות איזון במסגרת המגבלות התקציביות שהוזכרו.

להצעת השר פלד שתי משמעויות: היות

והתכנית המקורית המתייחסת לעל, היתה להקים את המושב השתופי, הרי
שעד לגבוש המקום ואופיו מתבקשות שתי מסקנות: א. שלא תהיינה השקעות
זמניות, אלא נסתפק כמה שישנו שם; ב. שעד לקביעת המסגרת עבור הקבוצה
לא נקים שם מושב.

סר ר. וייץ:

אין קשר בין הדברים.

סר אבני:

ברגע שיש החלטה כה מוסמכת על גורל

ההת' שבות^{בעל}, נוצר מצב של סטיכיה .

באשר לפיתחת רפיה, אני מבין שמוכס על דעת רוב חברי הועדה להביא את הנושא לממשלה, אך הואיל ומדובר במשהו שאינו קונבנציונלי, אפילו לגבי מה שנקבע ביחס לאלון-שבות ובני-יהודה, מטבע הדברים סדר הגודל משתנה, והוא גדול יותר, כך שהמקום ישנה את אופיו, גם אם ייקרא מרכז אזורי. ההצעה שלי היא, כי הועדה תסנה צוות שיגבש לפני הועדה הצעה מפורטת יותר, לפני שמביאים את הנושא לממשלה.

והערה אחרונה, תקון להצעתו של חזני.

חזני אמר כי סמילא כעבור זמן תתאחד עציון ג' עם אלון-שבות. אני מציע כי מלכתחילה תהיה עציון ג' שכונה של אלון-שבות. אם נקבע את עציון ג' במרחק של 2 ק"מ אפילו מאלון-שבות, לא נוכל להמנע מהשקעות תשתית במבני צבור וכד', אחרת לא נוכל לעמוד בקיומו של המקום מבחינה חברתית ופונקציונלית. לאלון-שבות יש אופי מסוים. אם נבנה את עציון ג' כמושב קואופרטיבי, עם בתים בודדים על כל ההשקעה הכרוכה בכך, לא נוכל אחר-כך לחברה לאלון-שבות. לכן אני סבור כי נחוץ לבנות את עציון ג' כשכונה של אלון-שבות.

השר ח. גבתי:

אני מרגיש במשך כל הדיון שהיינו צריכים

אולי להקדיש ישיבה מיוחדת לעיון על דרכה

של ההת' שבות בעתיד במציאות שלנו. היום המושגים שקנינו במשך 60 שנות ההת' שבות זקוקים לאורור. אנו נכנסים לאט-לאט לצורות חדשות של ההת' שבות, אותן אנו מודדים בקני-המידה הישנים שלנו.

ישנה עליה גדולה, וחשוב מאד שנעודד את יוזמתה, חשוב מאד שאם יבואו ארצה 100-200 אלף או 300 אלף עולים מבריה"מ בשנים הבאות, לא כולם ייקלטו בישובים קיימים, בחברה הקיימת, וייבלעו שם מבלי שתינתן להם אפשרות לבטא את עצמיותם ולגלות את היוזמה שלהם, שבמושגים הקיימים שלנו כמעט ואין להן מקום. הם אינם הולכים לחקלאות, וגם אין לנו הרבה מה להציע להם בחקלאות. יש ביניהם חלק, כמו בעליה השלישית, שאינם רואים את האתגר בהליכה לקבוץ או למושב, אך היו תמיד בין אלה כאלה אשר משקלה הסגולי של יצירתם היה גדול משל יצירת רבים אחרים. לכן יש צורך שגם אנו ניזום עבורם צורות התישבות. אפשר להקים כפרים, אשר לא יהיו מבוססים על החקלאות אלא על התעשייה. איני בטוח שיהיו אלה ישובים קואופרטיביים אשר ייקראו קואופרטיבים. הנסיון שיש לנו עם התנועה הקואופרטיבית בארץ אינו מעודד. החשוב הוא שיהיו אלה ישובים אוסף מקרי של אנשים. צריכים אלה להיות אנשים שיש ביניהם משהו משותף, כקהילה. הייתי אומר כי סימן ההיכר הראשון שלהם צריך להיות ישוב המבסס פרנסתו על מה ששייך לו. אין זה חייב להיות קואופרטיב, יכול להיות בו גם מפעל המחלק מניות. אני רוצה מאד בכך. אם תשבנה 100-200 משפחות במקום כזה, ולכולן תהיה אפשרות תעסוקה במקצועותיהן, איני קורא לכך מרכז אזורי. אני יכול לתאר לעצמי ברמת-הגולן, בין הישובים החקלאיים, גם כמה ישובים שאינם חקלאיים, שאינם נותנים ואינם מקבלים שירותים מאף אחד. כשם שאיננו קושרים כפר חקלאי לכפר חקלאי אחר, כך אפשר גם לא לקשור בין על לבני-יהודה.

אני חושב שלא בררנו לעצמנו במידה מספקת

את הבעיות והנורמות. אין זה אומר שדהב או נביעות יהיו קואופרטיבים, אך צריכים להיות להם מפעלים השייכים לכלל, ובאשר לשאלה כיצד יחיו ומה תהיינה הנורמות החברתיות שלהם, את זאת יקבעו לעצמם.

השר ח. גבתי

אם כך, אין לי ספיקות לגבי על, בהנחה שיוקם

שם מפעל והמתיישבים במקום ימצאו את פרנסתם על התעשייה. לא מפריע לי

שהיה ישוב בשם על ליד בני-יהודה, או עציון ג' ליד אלון שבות. אך

היה טוב שנקדיש שיחה לנושא צורות ההתישבות בימינו, וננסה אף ליזום דברים.

עד כה באה היוזמה מן העולים עצמם, ויש לי הרגשה שאנו מבזבזים חומר

אנושי יוצא מן הכלל, שאם לא נשים לב אליו, יישאר בתל-אביב או בבאר-שבע, בעוד

שיכול היה לעשות הרבה יותר.

בהקשר זה אני חושב שהגיע הזמן לחדול מלהשתמש

במונחים בלתי מתאימים. מה זה מושב שתופי בנואייבה או בדה ב ? זה אינו

מושב שתופי, אלא צורת חיים מסויימת. אליעזר יפה הפנוח ברח מהמילה שתופי,

אך עגן במילה מושב. אותו דבר לגבי מרכז אזורי. אנו מוצאים עצמנו בסתירה

למה שהכרנו עד כה כמרכז אזורי, כאשר אנו משווים אותו למה שאנו עומדים

להקים. למה שמציעים להקים ברפיח, השם מרכז אזורי אינו מתאים. אם יהיו

בסביבה 3-4 ישובים, כאשר יהיה ישוב מאוכלס כזה בסביבה ההיא, הוא יספק

להם את השירותים. צריך להקים שם ישוב אשר יוכל לאכלס מספר גדול יותר

של אנשים. כאשר הלכנו לרפיח, היה זה כדי ליצור חיצונית בין רצועת-עזה לגבול

בעתיד עם מצרים. אנו יודעים עד כמה שהדבר מוגבל. אם רוצים אוכלוסיה

שבאמת תיצור חיצונית, זה מוכרח להיות מבוסס על ישוב שעיקר פרנסתו לא על

החקלאות. עם ההחלטה על הקמת שדה התעופה, הדבר נעשה מאד אקטואלי. צריך ליצור

את המקום עבור האנשים אשר יעבדו בשדה התעופה, ואגב אורחא יתנו גם שירותים

לישובים החקלאיים שבסביבה, אך זה לדעתי דבר שולי בהחלט. המרכז האזורי

הקיים בלכיש, הוא דבר שונה לגמרי.

גם קרית-שמונה הוקמה מלכתחילה כמרכז אזורי.

השר ס. חזני:

חזני דיבר על שדות ד'. אודה ולא אבוש, יש

השר ח. גבתי:

לי ספיקות לגבי שדות ג'. הספקות נובעים מהמחסור

במים. אני לא מוכן לעשות דיסקונטו על 4.5 מליון קוב המים שתה"ל חושבת שיש שם, וגם אם יש שם, אם עומדים להקים מרכז שנאכלס בו כמה מאות אנשים, גם אם לא עומקים בחקלאות, אנשים צריכים לשתות, ושם צריך לשתות הרבה. איני יודע אם צריך למכור את הרזרווה המעטה של מים שתהיה, ולהשאיר בסימן שאלה את בעיית המים באזור. בשנים האחרונות התלהבותי לענין המכונים להתפלת מים לא גדלה אלא קטנה, כאשר אני רואה כמה עולה קוב מים. ובאשר למגבית מים, הייתי שולח אותך להכשיר את הקרקע לישובי הנגב. מה לא "שתיתי" אלא "אכלתי" מהם בענין המים. אפילו עם חטיבה משוריינת לא הייתי הולך לבקש שם מים. נעזוב את זה. זה אינו רציני.

אתה חייב לענות לבני "הפועל המזרחי", אז

השר ס. חזני:

תן להם את שדות ג'.

בנים יש לא רק ל"הפועל המזרחי", ואין לי תשובה

השר ח. גבתי:

בשבילם. אני אומר להם: אין לכם סכוי ליישב

את הבנים, אז הבה נפתח מרכז מעשייתי, בתנאי שהבנים יישארו באזור. אין לי פתרון אחר בשבילם.

רבים הביעו ספיקות לגבי אשלים. איני יודע

במה "אוכלים" את זה, אך אשל הוא הדבר היחיד שצומח שם.

אם נחליט בשלילה, נצטרך לתת אבטחה משוריינת לראש-

השר י. גלילי:

הממשלה בהגיעה לרביבים.

השר ח. גבתי:

אבטחה בלאו הכי ניתנת לראש הממשלה. ישנם

כל מיני רעיונות. איני רוצה שיאמרו לא,

אלא שהיום הנושא אינו בשל. אם תהיה קבוצת עולים שתהיה מוכנה ללכת לשם ולעסוק בתעשייה, ויהיה מה להקים שם - באשלים - ברצון רב אהיה בעד.

יש לי ספיקות גם לגבי חפורית, לאו דווקא

מבחינה חקלאית, אם כי גם את הבסיס החקלאי יש ליישב בדוחק רב, אלא

מסעמים תקציביים. אם יאמרו לי כי מבחינה בטחונית זה דבר חשוב ממדרגה

ראשונה, אני מרים ידיים. אני רואה לפני את הרשימה שניסיתי לתרגמה

לשפת המעשה, וחפורית נמצאת אצלי בעדיפות אחרונה ברשימה זו.

מר י. אדמוני:

מבחינת כח אדם, כל הבתים בהתישבות

החדשה, פאוכלסים או שיש עבורם

עתודה לאכלוס. בהתישבות החדשה אין לנו בתים ריקים.

מר ל. א. דולצין:

יש אף אפשרות להכפיל את האוכלוסיה?

מר י. אדמוני:

כן. קצב הבניה מניח את הדעת, כושר הבניה

הוא טוב. טוב שנדע כי אין היום בתים ריקים.

אותן יחידות הנמצאות עתה בבניה, תאוכלסנה עם גמר הבניה.

באשר לעל, אני מצטרף לדבריהם של גבתי ושל

זרע. אני לא מסוגל לומר לקבוצה הזו, שכל מה שעושים איתם הוא ארעי. אנשים

אלה עוקרים מבתים ומסקומות עבודה, ואומרים כי הם מוכנים להתיישב בשטח

חדש וליצור יצירה חדשה. אני רוצה לומר להם כי יש לי הצעה קונקרטית,

מחר בבוקר להתחיל בהקמת מפעל שיש לגביו אשור של בנק התעשייה ומשרד המסחר

והתעשית. אני מקבל את דבריו של גבתי, שזה צריך להיות הבסיס לענין, כדי לדעת שאכן יש לנו קבוצה ואכן הבסיס המוצע נראה להם. לכן הצענו שלב ארעי, בו יאפשרו להם לעבוד במסקי הסביבה, אך מבחינת הנכונות שלנו להציע להם את הדבר הבסיסי לישוב כזה, הדברים צריכים להיות ברורים. ישנה אפשרות לעשות זאת מחר בבוקר. אנו צריכים להבטיח להם את הקבע שבנין.

השר מ. קול:

אתה רוצה שני ישובים עירוניים במקום ?

מר י. אדמוני:

זה אינו ישוב עירוני. זהו ישוב שימנה 100 משפחות, זהו כפר תעשייתי. בבני-

יהודה איננו רוצים לעלות על 200 משפחות, והעולים מבריה"ם טוענים כלפינו, מדוע אנו משאירים להם סדק ל-50 משפחות בלבד. צריך לגשת לבניית המושב במקום, אשר ייועד להם.

השר י. גלילי:

לסיכום, כאמור, לא הבאנו ^{את התכנית} להחלטה, אלא

לבירור ואורור ראשון. כאשר נבוא לקבוע

סדר עדיפויות תקציבי, נצטרך להביא בחשבון את הישובים שהחלטנו על הקמתם, אם כי לא מן הנמנע שנקדים ישובים שלא אישרנו לישובים שאישרנו, מחמת סדר עדיפויות מדיני. אך ענין זה אינו מסוכם היום.

והערה שניה: הייתי מציע לקיים באחת הפגישות

הקרובות שיחה על נושא העליה מבריה"ם, בתורת פוטנציאל להתישבות, מפני שבכל זאת מסתמנים אלו דברים, ושם אנו יכולים על-ידי פעולה שלפנים מסורת הדין, לגול את האבן מעל פי הבאר הזו, על מנת לגלות בתוכה פוטנציאל התישבותי ממשי. לא ארחיב את הדבור על-כך עכשיו. שמתי לב להערתו של זרו, כי צריך להזהר מלשוות להתישבות בעל אופי ארעי. ישנה זיקה בין ארעיות הנושא האנושי לבין ארעיות המקום. צריך לספל בכך לפני מסורת הדין, כדי שלא נגרום להתפוררות המקום.

מלכתחילה היה בדעתנו להביא את נושא המרכז

האזורי בפתח-תרפיח לדיון בממשלה. רוב החלטות הועדה הזו מקבלות תוקף אוטומטי, כהחלטות ממשלה, תוך שבועיים. אך מחשש שמא תהיה הסתת דעת, וכדי שהממשלה תדע-על-כך, הוחלט יחד עם שרי החקלאות והבטחון, להביא את הנושא להחלטת הממשלה, עם סימני ההיכר שנתנו בו היום, לאו דווקא עם השם. הכוונה היא למרכז אוכלוסייתי עם אלמנטים של שירותים לשדה התעופה ולישובים בסביבה.

אפשר לקרוא לו מרכז שירותים.

השר מ. קול:

אם כי מעיני אף אחד לא נעלם, ולאף אחד לא

השר י. גלילי:

היתה התנגדות לכך, שלמרכז הזה - איך שלא

נקרא לו - תהיה פוטנציה של התפתחות, במסגרת החלטת הממשלה ולא תוך יצירת

עובדות. לקראת ישיבת הממשלה נבבש הצעה מסשית ונביאה לאשורה.

לקראת הישיבה הבאה של הועדה, יתכן

שהיה הצעה מסשית יותר, הכוללת סדר-עדיפויות.

לגבי שדות ד' נשמעה כאן חוות-דעתו

של שר החקלאות. כאשר נבוא לקבוע את לוח הישובים, יוכל שר

החקלאות להעלות זאת לדיון.

אני מקבל את סיכומך (יוצא).

מר ל.א.דולצין:

אני משאיר לעצמי את הזכות לחזור לענין

השר מ.חזני:

שדות, אם כשדות ד' ואם לאו. אראה עצמי

נאלץ להביא לשולחן הזה דבר שלא בא על תקונו בוועדה הבין-תנועית,

דבר שלא הייתי רוצה בו.

בענין גיתית: יחידת נח"ל עלתה למקום,

השר י. גלילי:

והוסמכה לנגן רק על מיתרי הגיתית בשטח

שלא רוסס. אנו עושים מאמצים לתת לה אפשרות להשתמש גם בשטח שרוסס,

ע"י הסדר עם תושבי המקום, אך הדבר טרם בא על סיכום.

מ ח ל י ט י מ:

א. להמשיך בדיון ולסכם את תכנית ההתישבות
לשנת 1973 באחת הישיבות הקרובות של
הועדה.

ב. לקיים דיון על טיפוס התישבות חדשה
ועידוד עולים מבריה"מ להתישבות.

ג. הועדה רושמת לפנייה את הודעתו של השר י. גלילי, כי על דעת שר החקלאות והפיתוח, שר הבטחון ועל דעתו הוא, יביא לממשלה הצעה להקים בפיתחת רפיח מרכז אזורי אשר ישרת את צרכי צה"ל (בהתחשב בענין שדה התעופה הצבאי המוקם ע"י צה"ל באזור), דרכי הישובים אשר קמו ויקומו באזור.

לקראת הדיון הממשלה תגובש הצעת-תכנית להקמת המרכז.

הת/4. די-זהב (דהב), מסצפה לישוב

השר י. גלילי: תציג גם את דהב.

מר י. אדמוני: את ענין דהב אישרנו בועדה זו, במסגרת מצפה,

ובאותו זמן אישרנו גם את הקמת הישוב בנביעות.

הספיקות שהיו לגבי דהב נבעו מהעובדה שלא ידענו אם יש בסיס איתן להקמת הישוב, ולא היכרנו את הקבוצה שצריכה להקימו. בינתיים חיה הקבוצה במקום למעלה משנה, ואני יכול להגיד שזוהי קבוצה מעניינת מאד, כולה מורכבת מבני קרית-מלאכי, דור שני של עולים חדשים, דווקא מארצות המזרח, שבמידה לא קטנה של ציונות נאחזו במקום בצפריניים, ולמרות שלא יתנו להם התנאים הרגילים, בגלל מעמדם כמצפה, עשו רבות לקיום עצמם, ועשו זאת בעיקר מספיעלי קייט ראשונים במקום, וקצת מדייג שיכול להיות לו סיכוי לא מבוטל.

השר י. גלילי: צריך לדאוג שלא תהיה זו קבוצה יותר מדי טובה,

כי יש לה תכניות אימפריאליסטיות - אקספנסיוניסטיות

לגבי כל האזור.

מר י. אדמוני: גם זה לא נורא, על בסיס הממצאים שלמדנו בינתיים

במקום, ועל בסיס התכניות שלנו, אנו מציעים לאשר

את הנקודה כישוב ולאפשר לפתח בה דברים של קבע.

מ ח ל י ט י ם :

בהמשך להחלטה מס' הת/4 של הועדה להתיישבות מיום
ט"ו בשבט תשל"ב (31.1.72) ועל בסיס הממצאים והנסיון
החיוניים שנצטברו כדי-זהב (דהב) מאז שהגרעין עלה
למקום כמצפה - לפתח את הגרעין לישוב, בדהב.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת